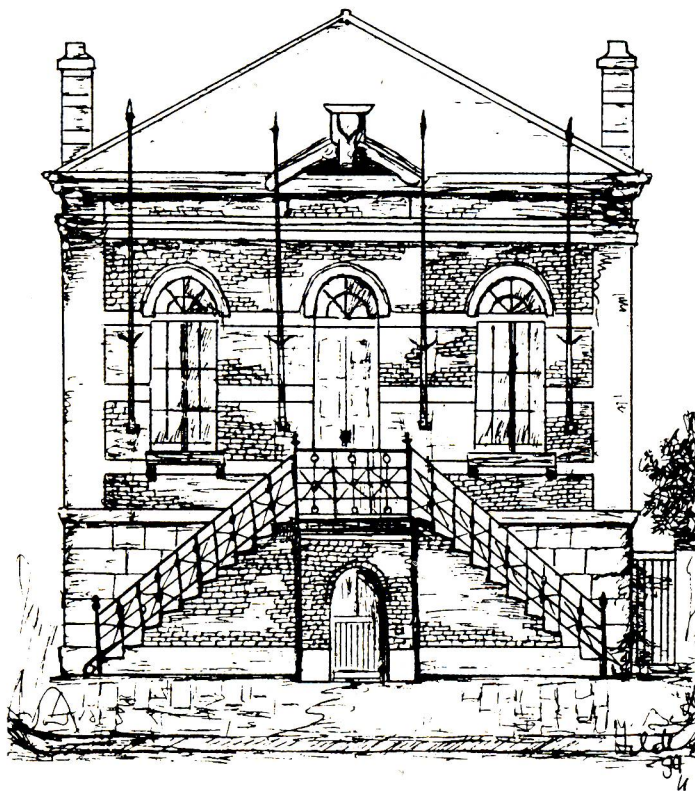

992

-

1992

HEEMKUNDE-KRING
'AMALIA VAN SOLMS'

Baarle-Hertog-Nassau

Baarlenaar van het jaar 1991

Heemkunde-kring 'Amalia van Solms' stelt zich ten doel zich actief bezig te houden met het erfgoed van onze gemeenten met de bedoeling:

- onze kennis ervan te vergroten
- het waardevolle uit vroegere tijden te behouden en te beschermen
- de verzamelde gegevens vast te leggen voor het nageslacht.

De kring verzamelt hiertoe informatie over velerlei onderwerpen uit de historie van Baarle, Castelré, Ulicoten en Zondereigen in de ruimste zin des woords.

Heemkunde-kring 'Amalia van Solms'
'HEEMHUIS'
Kerkstraat 4
2387 Baarle-Hertog

Bank: 10.38.94.969 Rabobank Baarle-Nassau
789-5615466-57 BAC Baarle-Hertog

Overname van artikelen of gedeelten ervan uit deze publikatie is slechts toegestaan na schriftelijke toestemming van de auteur.

Nieuwsbrief

Heemkunde-Kring "Amalia van Solms"

Baarle Hertog-Nassau

verschijnt 4x per jaar

Losse nummers fl.6,25/125 BF

Redactie: Fons Raeijmaekers

Redactieadres: "Heemhuis"

Tel: 699586

Kerkstraat 4

2338 Baarle Hertog

7e jaargang no.2

juli 1992

INHOUD

Voorwoord	A. Jacobs	42
Boedelscheiding anno 1721	N.Ragas-Joosen	43
De Klapperman	F Raeijmaekers	53
30 jaar geleden	F raeijmaekers	56
Mededelingen		63
Kroniek België en Nederland	N. Ragas-Joosen	69

BAARLE IN STUKKEN

Bestel TIJDIG !

Zie de extra bijlage

Voorwoord

Het feestjaar 1992 heeft in de eerste helft tal van activiteiten gekend. Veel van deze activiteiten waren gericht op onze eigen bevolking. Vooral de jeugd heeft hier optimaal aan meegedaan. Niet alleen met feesten maar ook met de eigen geschiedenis is men druk bezig geweest. Zo was er voor de onderbouw van de lagere scholen een project opgezet over de geschiedenis van Baarle; voor de bovenbouw zelfs een leerboek over onze gemeente. Tijdens de heemtocht van de lagere scholen en de themadagen van de Mavo hebben veel leerlingen het heemhuis bezocht.

Het was werkelijk fantastisch hoeveel interesse er voor de eigen geschiedenis bestaat. Met veel aandacht werd er naar de toelichting van onze leden of de meneer of jufvrouw geluisterd. Van de scholen een goede keuze om dit in het jubileumjaar op deze wijze aan te pakken: werkelijk een geslaagd project. Ook de belangstelling voor onze tentoonstelling was goed en vele jeugdigen weten nu waar het heemhuis is en wat men er zoal kan vinden. Een goede zaak voor ons als heemkundekring, waar jeugdleden van harte welkom zijn.

Ook voor onze vereniging staat nog het een en ander te gebeuren. Momenteel wordt de laatste hand gelegd aan ons jubileumboek, de heemkalender 1993 en de organisatie van het grenzeloos heemkamp 1992.

Dit laatste is een hele klus, maar door de werkgroep wordt energiek verder gewerkt, zodat we het vertrouwen hebben dat alles tijdig geregeld is. Het onderbrengen van heemkampers is door het wegvallen van overnachtingsmogelijkheden in het SOB een probleem. Leden, heb je de mogelijkheid om een paar mensen onder te brengen voor drie nachten, meld je dan bij de werkgroep heemkamp. Zij zullen je hiervoor dankbaar zijn.

Het feestjaar zorgt voor veel ontspanning maar ook voor veel inspanning. Laten we daarom de werkgroepen steunen door aan hun oproepen gehoor te geven. Voor hen zal de inspanning dan ontspanning worden.

Met het oog op de naderende vakantie voor alle leden een prettige en gezonde vakantie toegewenst.

A.W.J. Jacobs
voorzitter

Boedelscheiding anno 1721

Onderstaande Boedelscheiding van Cornelis Verschueren kwam ik op het spoor tijdens een onderzoek naar de voorouders van Cees Verschueren in het Rijksarchief te Antwerpen.

Het stuk begint met een opsomming van het gezin van de vader van Cornelis Verschueren en een aantal genealogische aantekeningen.

Volgens telling van bewonings- en hoofdgeld register in de jaren 26 juni 1702 en een ander van 29 mei 1709 is het zeker dat Antonius Verschueren X in huwelijk met Catharina Gabriëls op een der vijf gehuchten te Rijkevorsel woonde.

In 1702 Anthoni Verschueren landman, sijne vrouw, 1 mijte Anna Willems, 2 kinderen boven de 14 jaar (Johannes 19, Cornelis 15 jaar) 2 kinderen boven de 7, maar onder de 14 jaren (Barbara 11 en Joanna 7 jaar)

1 ploeg, 2 perden, 1 veulen, 8 koyen, 3 lege beesten, 3 kalveren, 20 schapen, 2 verckens.

In 1709

Antoni Verschueren met zijn vrouw Cathelijm Gabriëls 2 kinderen
Cornelis en Barbara,

2 cnegten Geertschelle, Antoni de Roye,

1 scheper, Adriaen Jenne

1 mijte, Helene Petrus Daems

1 koeye hoedster, Adriana Dircx

verclaert 12 veertelen rogh, twee veertelen bouckweye enz.

Barbara Verschueren huwde te Wortel op 23-10-1712

Cornelius huwde te Wortel op 12-02-1715

Leonardus zou gehuwd zijn voor 1702

Joannes tussen 1702–1709

Cornelis Verschueren geboren 1687, gehuwd 12-02-1715 met Marie Bertel Meeusen, overleden juni 1721

zij hadden 3 kinderen Joannes 5-04-1717, Lucia 25-03-1719 en Catharina 11-06-1720 alle geboren te Wortel. Joannes is voor 1721 gestorven Cornelis hertrouwd op 14-09-1721 met Catharina Petri Mertens.

Op 3-12-1721 is een lijst van de schatting van de inventaris opge maakt en voogden benoemd voor de 2 weeskinderen van Marie Bertel Meeusen.

Staat en de Inventaris mitsgut prisee van Cornelis Verschueren naargelaten weduwen van Marie Bertel Meeusen de date 3 december 1721

3 december 1721

Staat en de inventaris mitsgaders prisée den welken een is, makende ende overgevende Cornelis Verschueren naar gelaten weduwneer van Marie Bertel-Meeusen overleden den juni 1721 en de nu getrouwd met Catherina Peter Mertens van alle die haeffelijke en de erfgoederen schulden en de wederschulden alsandere effecten en de defecten, met hare dood ontruimt, en de achtergelaten, en de dat aan Jacobus Bertel Meeusen, en de Lenaert Verschueren respective maruboir (voogd) en de toe ziender over de twee weeskinderen van de voorschreven Catharina Bertel Meeusen achtergelaten, daar den zelve Cornelis Verschueren vader af is en de dat ten overstaan van den here schouten, Gijsse Aert, Cornelis Laureijssen, Caspar Adreaan Peeters, en Jonas Franken schepenen en de welk naarvolgende prisee gedaan is door de voornoemde schepenen op den 3 november 1721.

Eerst in de keuken bevonden, de Hale, de lenghale, brandijzer, Het

Hangijzer en de tangen samen gepriceert op -2-2.
 Den zout, spilleschupt, en de spillen -0-3.
 Den melkensloop met zijgschotel ketel en de aker -5-10,
 2 emmers -0-15 den koeiketel geschat op -21-0
 enen melkemmer met een kwartier -0-10
 alle het aarde werk op den moose -0-15
 2 boren en de een zaag -0-10
 een moes messe -0-2.

De keukene, 2 kapmessen met den zaaikorf -0-18,
 het vlas het garen samen -7-0
 een vat licht stook en de eenige korven samen -0-12.
 Den Wissel -0-12,
 het bedde mette toebehoords gordijnen en de val -16-0.
 Den potlijst met de potten en de glazen en verder dat er is -2-0
 een tinne schotel elf lepels en de kommen -2-0,
 een strijkijzer, een schaapscheer en een kleine skevie -0-9, het buffet
 -6-0.
 ±10 paar slaaplakens ieder paar door melkander geschat op 1-8 =
 14-0.
 In de layen cenig rommel markt 0-1
 2 blokken 0-6

Een mande met een casken -0-8
 2 lampen 0-7 acht stoelen en de een banken -3-10
 een bedde in een klijn kamerken -2-16.

In de grote kamer bevinden twee grote kisten 5-10
 een looper -1-0, een kuipe en de tafel -1-5,
 twee fluweelen 4-0

de werkbank met den trog,
2 banken en de een zetel -2-10
een bedde 2-16,
een spreij 0-7,
2de veertelen haver geschat op 2-10,
8 lakens ieder geschat op 5-12
't wanning 1-4.

In de kelder bevonden De botertijl, maat en de lepen 1-2,
de waskuipen met de stellink,
2 melk tonne 2-0,
de Zaanton, en de stand, en de toebehoorden 4-0
nog eenig borden werk en de tapsgerei 0-10,
de papketel, roer, en de eenen ijzeren spitsamen 3-0.

Op een bovenkamer bevonden een bedde 2-0
eenig ijzerwerk, zeelen en de rommelmarkt 1-15
een kakstoel 0-14.

Op de zolder bevonden een partij turipschie in de schellen 5-0
een partij erwten 1-5
een mand met 3 slechte kruiken 0-16,
een partij sloorzaad " veertel 2-0
een schapsbak 2-5,
2 schaareshuiden 0-14
eenen hoop boekweiten genomen op 28 veertels ieder veertel 30 stuiver
42-0
wat raapzaat 1-10,
enig spurriezaat 0-5.

In de stal bevonden eerst het beste paard, besten karre, ploeg en de egge heeft den weduwnaar gehouden ente genomen voor zijn voordeel een veulen 42--0,

het paardsgetuig, de schuppen, spaaien gemackten snijmes 3-10,
2 rieken ende greve 2-2.

Zeven melkbeesten ieder door malkander geschat op 24 gulden -168-0.

5 legebeesten ieder geschat op 13 gulden bedragende -65-0.

4 kalveren ieder geschat op 6 gld 24-0,
de koeibakken en de smoorkuipen 2-2,

5" koppelen hoenders a 9 st. -2-7,,

de ertkarre in die stal -14-0

een schietmand 0-2

den pekpot nihil.

In het wagenhuis bevonden een ertkarre 10-10 een wagen met zijn toebehoren -8-0,

den lammerbak en de schaapsbak 0-10,

2 karren, hooi binnen de schaapskooi genomen op 1600 pont geschat op ieder 100 pont 6 stuivers = 4-16

de Zwinge 0-10

In de schaapskooi bevinden 32 ooi schapen ieder geschat op 5 thy het stuk 78-0

16 hamel lammeren ieder geschat op 5 ty 43-0,

16 gelmde lammeren ieder geschat op 32 thy 25-12.

In de schuur bevonden een egg 0-7,

den korentas genomen op 60 veertelen, ieder viertel geschat op 2-0,
120-0

den haver en de gerstetas genomen op 10 viertelen door malkanderen

geschat op 1-5, 15-0.

het gedorsten strooi genomen op 4 karren iedere karre 2-0 8-0.

Den heitassen genomen op 18 karren, iedere karre 1-16 50-8.

Den spurrie tas genomen op 4 karre iedere karre a 4-10 samen 18-0.

den meullen meeulen 7-10

Den snijbak 0-10

korenschepel, vlegels en de veurkaf 0-10 het haargetui 0-12.

Het varken 12-0

6 zakken boekerde kaf a 5 thy 1-10.

Den creugel 1-15,

de lange zeisen en de zichten 1-8.

Het varken dat in het zout ligt geschat op 10-0

de boonstaken 3-0,

een mostaard mijte 6-0,

het schoorsel liggende onder de tas in de schuere 6-0,

hem wordt alhier ook tot profijt gebracht den bezaaidheid te volle stede zijnde bezaaid of te zal bezaaien 25 loopenzaat waarvan de helft den grond toekomt, en de overzulks 12" loopenzaat genomen

ieder loopenzaat op 5 voortelen moet er en de 62" veertelen à 2 gld de voortel komt te bedragen ter somme van Hondertvijfentwintig gld 125-0.

Hem is hier voor gecommiteerd te priseeren een blauwe schort en nog een vaele schort samen geschat 5-0.

Idem een sticklijf 4-0

idem vier kousen 1-8,

enen gouden ring acht -8-0

1 paar schoenen 0-4

het contant geld verklaard den weduneer niet meer te hebben als degenens rechten te betalen (memorie)

Idem is hiervoor nog gecommiteerd te priseren een silumen ijzer 't gene

nu geschat wordt op 3-0.

Idem wordt hier tot profijt gesteld dry gld 10 st. die Lenaert Verschueren aent sterf huis schuldig is dus 3-10.

Idem komt het sterfhuis van Cornelis Meeusen die somme van vijf gld 5-0.

Idem verklaard den weduneer dezes sterfthuize te competeren (memorie)

Samen bedraagt die gehelen Cooi ter somme van c elf twee gld 15,, st 1102-15,,.

Onprofijtlijken schulden waar mede die sterft huize belast is. In den pis (1e) is schuldig aan den Heere Noys eigenaar der stede over verachterde die huren verstaan genomen tot half meert toekomende 1722 de somme van drij honderd vier en tachtig gld zeven stuy 384-7.

Hem is schuldig aan den heere Pastoor tot Wortel die somme van elf guld over 2 jaren crois eender koren rente op deze stellen uitgaende die en de die hij zonder korten moet betalen waarinne begrepen twee gld van de lammertiende dus hier 11-0.

Idem is schuldig aan de weduwe Bernard de Nijs de somme van zeven en twintig guld over geleverde bieren dus hier 27-0.

Item is schuldig aan Anna Stoffels de somme van elf glds 5 stuy over bedde loon gebeurd hebbende als Meusen dus hier 11-5

Item is schuldig aan Here Cornelus Nuyts secretaris tot merksplas de somme van vijftien gulden over levering van lakens dus hier 15-0.

Item is schuldig aan Cornelis Meeusen de somme van honderd guldens zijnde een obligatie waarvan den intrest aan betaald is dus hier 100-0.

Item is schuldig bij 't afsterven aan Dilis Raeniens de somme van drij gulden 13,, st. over geleverdewinkelwaren etc. dus hier 3-13,,.

Item is schuldig op den Coopdag van Lucia van Bedaf over een gekochte legebeeste die somme van zestien gld zeventien st. 16-17“.

Item is nog schuldig over gekochte haveren strooie op den koopdag van

de Weduwe van Corn Schuurmans drij Gld 7 stuy dus hier 3-7.

Item is schuldig aan Jan Jois Gijssels Sunt de somme van drij guld x st. over jaerlijks loon dus hier 3-10.

Item is schuldig aan Daniël Eelen raymaeker die somme van 4 gld 14 st. over verdiende loon van raymaeken dus hier 4-14.

Item is schuldig aan Willem Ots de somme van elf guldens 6" st. over restant van lasten van de jaere 1718 dus hier 11-6".

Item is schuldig aan de Weduwe Adrianus Floren over restant van lasten van de Jare 1719 dus hier 47 -3 3/4.

Item is schuldig aan de weduwe Dilis Sprangers de somme van een en veertig gulden 8" st. over restant van lasten Jaere 1720 dus hier 41-8".

Item komt Adriaan Bolckmans tegenwoordigen Borgmester van deze jaere 1721 over 8 brecken 30-4 en de 3 en penningen 22-13 dus hier samen twee en vijftig guld 17 st.

Item is schuldig aan Jacobus van Rossum den Jongen over restant van bede als inter-venteur van Cornelis Andriessen van Jare 1719 zesse gl. 8 st. dus hier 6-8

Item is schuldig aan paulus Jan Peeters de somme van vijf gulden dry struy over restant van bede van den Jaere 1720 dus 5-3.

Item is schuldig aan Francis Aerts over bedelast van deze Jaere 1721 de somme van twaalf guld tien stuy dus hier 12-10.

Item is schuldig aan Antonis knecht over hure tot half meert 1722, de somme van zeventien guld vijf thuy en de 4-10 voor drij hemden samen 21-15.

Item is schuldiiig aan Jan Cnaephens knegt over hure elf gulden 9 st en de 4 10 voor drij hemden samen vijftien gulden 19 st. 15-10

Item is schuldig aan Elisabeth Schoiffs dienst maerte over hure tot half meerte 1722 elf gulden 7 stuy en de 3 hemden 4-10 samen 15-17.

Item is schuldig aan Francis Wauter Nijs scheper over hure zes gld 2 hemden 3-0 samen 9-0.

Item aan Marie Willem Huybrechts clijn dienstmaertje 2-10.

Item is nog schuldig over verachtende renten aan den H. Geest van

Hoogstraten deze van Tien Gld 10–0.

Samen bedraagd den gehele Mali offe die onprofijtelijkce schulden ter somme van acht hondert twee en dertig gulden 11“ stuiver 832–11“ en die profijtelijcke innecomende schulden hiervoor dus geboekt bedragen ter somme van elfhonderd gulden 15,, stuiver 1102–15,,.

Dus deen tegen dander afgetrokken en de gedesalqueert blijkt dat de commendeerende of te profijtelijke schulden commen te exederen de onprofijtelijke ter somme van twee hondert zeventig gulden drij stuiver drij oord 270–3 3/4 aldus gedaan en de gepasseerd dezen 3 december 1721 en de is de voornoemde Cornelis Verschueren geccompareert, en de heeft verklaart zeszes staat goed en de duegdelijk te wezen en de zijns weten niets versweeg en nog te verstrekken te hebben en de ofter hier namales nog yt bevonden worde, 't zelve altijd tot gemeene boete, offe schade in te brengen.

J. van Rossums secretaris

Antoni Gijssels Schoutelen, Aert Corneel Laurijssen, Gaspar Adri Peeters, en de Jonas Franken schepenen ende respectieve wees mennende zeder heerlijkheid van Rijckevorsel maken cont dat voor ons quam Cornelis Verschueren naar gelaten weduwneer van Marie Bertel Meeusen en de nu hertrouwt met Catharina Peeter Mertens deselve alhier present en de geassisteerd met haren voorn: man en de Monboir ter eender: Jacobus Bertel Meeusen als Monboir en de Lenaert Verschueren als toe ziender over de twee kinderen van de voorschreven Marie Bertel Meeusen daar die voorn: Cornelis Verschueren vader af is ter ander zijde die volgende overzien en de gepondeert hebben die staat en de faculteit van die sterfhuize der Voors: Marie, en daarbij bevindende dat de profijteleken schulden maar en kommen te exoderen die onprofijtelijken ter somme van 270=3 3/4 waar van die voorn: weduwneer compeeteerd de helft en de voorn: twee wezen dander helft, en de gemercht dat voorsch: wezen hun brood nog niet weert zijn als zijnde het jongste maar gekomen ten ouderdomme van een jaar, zo bekennen en de ver-

klaren de voornoemde comparanten met verstaan en de tussen van ons wezenen over komen en de veraccordeert te wezen in der manieren en de condities hierna volgende, te weten dat de eerste comperanten zullen hebben en de behouden alle en de gelijke die parten haaf en de meubelen in den staat gespecificeerd, waartegens zij zullen gehouden weesen te betalen alle die schuldens insgelijke in den staat gespecifieerd in te daar en boven die voorn: kinderen te moeten houden ziek en de gezond, kleden en de reeden de zelve te moeten laten leren lezen, schrijven, tamelijk naar hunnen staat zo de hunnen dat comen verdragen tot dat het jongste gekomen zal wezen tot den ouderdomme van 18 jaren en de totten zelve ouderdom gekomen zijnde zullen zij 11 gulden offe tot in de grapprobeerden staat zullen zij gehouden weezen aan ieder kind te geven voor haar moeders goed twintig gulden eens, en de este het een of te het ander der voorn: twee kinderen aflagtig kwamen te worden zo zal zijns part ofte portie accroisseren onder comparanten als dan te weten als het jongste kind 18 Jaren oud zal wezen dit voornoemd uit sessel kwamen als dan nog onder houden, zullen daar van gehouden wezen te geven. Intrest a 4 ten honderd totter tijd toe zij 't zelve zullen moeten antrijcken en de verklaarden alle de voorn: comparanten ter wederzijds te houden voor goed vast en de van meerdere alle het geene voorschreven is onder verband als naar rechte aldus gedaan en de gepasseerd dezès 3 december 1721.

J. van Rossum, secretaris.

Tot zover deze boedelscheiding, die een goede indruk geeft van wat een boer zoal bezat aan het begin van de achttiende eeuw. Let ook vooral op de benamingen voor de diverse gereedschappen en de benamingen voor kleding en huisraad.

De tekst werd door ons lid Cees Verschueren 'vertaald' en door zijn dochter Jacqueline ingetikt.

N. Ragas—Joosen

De klapperman

De klapperman of klepperman was de nachtwaker, die 's nachts in de bebouwde kom rondliep om te waarschuwen tegen onheil en brand. Hij riep om het uur de tijd om. Hij zag er op toe dat de deuren en luiken van de huizen gesloten waren. De dorpsbewoners van Nassau en Hertog moesten hiervoor wekelijks een bedrag betalen. In februari 1710 is er sprake van het aanstellen van een 'clepperman over de wijcke van de kercke'. De schout zou de openstelling bekend maken, waarna de bekwaamste uit de aanmelders zou gekozen worden.

Wie het ambt verkreeg is door ons vooralsnog niet geweten. In ieder geval was Jan Lambregts in 1715 de klapperman van Baarle. Zijn werkdomein was 'aen Kerck ende Looveren te Baarle'. De taxatie van de bedragen die de omwonenden wekelijks moesten betalen, werd door de schepenen van beide schepenbanken bepaald. Niet iedereen diende deze onkostenpost te betalen: schoolmeester Treijen van Baarle-Hertog werd vrijgehouden door de gemeente.

De hoogte van het bedrag was afhankelijk van de grootte van de huizen en ook afhankelijk van bewoning. Zo moest Wouter Michielsens, de dienstdoende klapperman in 1785, als compensatie voor de geïnde bedragen van getaxeerde, maar leegstaande huizen en kamers, jaarlijks "tot soelaas en onderstand van den armen alhier aen den selve sal moeten uitryken eene somme van vijftigh guldens".

Toch viel het de klapperman niet mee om aan zijn geld te komen. In 1733 vroeg Jan Lambregts de schout en schepenen om de wanbetalers hun achterstallige schulden aan hem te doen betalen. Zijn lijst telde 17 personen, waarvan verschillenden al jaren niets betaald hadden, tot vijf jaar lang! De verdiensten waren toch al gering, merkte hij op, zodat hij in die situatie zijn gezin onmogelijk kon onderhouden. Aangezien hij meerdere lijsten heeft opgesteld, mogen we er van uit gaan dat het met

de inning niet zo vlot ging. Die situatie veranderde niet: ook in 1785 waren er nog onwillige betalers.

Wat verdiende de man met zijn ambt? In 1743 verdiende hij alle weken 2 gulden, 2 stuivers en 8 oort van 73 personen uit Baarle-Nassau en 1 gulden, 15 stuivers en 8 oort van 61 personen uit Baarle-Hertog: in totaal 3 gulden en 18 stuivers.

In 1771 was dit respectievelijk 2 gulden, 7 stuivers en 8 oort en 1 gulden, 18 stuivers: in totaal 4 gulden, 4 stuivers en 8 oort. In 1785 was zijn verdienste per week respectievelijk 2 gulden, 5 stuivers en 8 oort en 1 gulden, 17 stuivers en 8 oort: in totaal 4 gulden en 3 stuivers. Er zat dus nauwelijks stijging in het loon. Van dit loon dient nog wekelijks ongeveer een gulden afgetrokken te worden voor de taxatie van leegstaande huizen en kamers. Al met al was het een aardige bijverdienste, ware het niet dat het zo moeilijk was voor de klapperman om aan zijn geld te komen.

bronnenmateriaal:

Gemeente Baarle-Nassau, oud archief, inv. nr 567; inv. 50-51.

Fons Racijsackers

Leijst van den Klapperman
geresolvert van bijde de
banken

gevaart vaarten is onwiltig
van mij te sollen betaalen
en hij is verschuldt --- 0-7-8

De Weduwe Knid nevis onwiltig
aan mij int geheel te betaalen
en is aan mij verschuldt
schuldig --- 0-13-0

De Kamer van Jan van Jersel
bewoont bij Peter Nijsen is
onwiltig van te betaalen en
is aan mij schuldig --- 0-12-8

De boekhouding van de Klapperman.

Dertig jaar geleden

7 april 1962 CUBA-leden in eerste officiële vergadering bijeen.

Afdeling Ulicoten had de eer deze vergadering te organiseren. Afgevaardigden van de RKJB, BJB, rijvereniging en sportclubs waren van elke afdeling goed vertegenwoordigd.

Nadat voorzitter allen had welkom geheten, opende hij de vergadering met een christelijke groet. In zijn openingswoord memoreerde hij de achtergrond van het tot stand komen van de Cuba-combinatie: de noodzaak tot samenwerking van meerdere afdelingen om zodoende dichter de doelstelling van de boerenjeugdstandsorganisaties te benaderen, gaf aanleiding tot een informele bespreking van voorzitters en secretarissen van de RKJB van de afdelingen Chaam, Ulicoten, Baarle-Nassau en Alphen. Op deze bijeenkomst werden diverse problemen besproken en voorstellen hieromtrent gedaan. Deze werden nu besproken:

- de rubriek in 'Ons Weekblad' onder de titel 'Cuba-nieuws'
- de boerenjeugddag
- voetbalcompetitie: dit idee vond geen doorgang: te groot risico en een zekere tegenwerking t.a.v. de plaatselijke voetbalclubs
- samenwerking op technisch terrein: varkensbeoordelingscursuswedstrijd, kalveropfokwedstrijd, veebeoordelen

Missietentoonstelling te Baarle-Nassau

Missicnaaikring Sint Salvator van Baarle-Nassau houdt haar jaarlijkse tentoonstelling in het Sint Jozef-patronaat.

Finale crochet-wedstrijden Baarle-Hertog

Twintig zangers boden zich aan om de eindstrijd te betwisten.

Uitslag finale:

klassiek: eerste: Maria Huibrechts uit Geel; Jos Adriaensen uit Baarle-Hertog werd vierde.

licht: als eerste eindigden Irene Voeten uit Baarle-Hertog en Lilian Konings uit Diest met gelijke punten.

Jules Van der Flaas wint z'n eerste wedstrijd

Zondag 8 april hield de Baarlese wielclub BAHENA haar eerste wielervedstrijd van dit jaar.

In een vroeg ingezette sprint liet Jules Van der Flaas zich niet verrassen. Met een 40-50 meter voorsprong bereikte hij de finish. Zo kon Jules in z'n nog zeer prille rennersloopbaan de overwinningkus en -palm in ontvangst nemen en de ere-ronde rijden.

Onze kranig rijdende Jan Segers veroverde een eervolle dertiende plaats. Bijzonder in de eerste vier ronden onderscheidde Jan zich.

Fancy-fair te Baarle-Nassau ten bate van het patronaat

Op zaterdag 28, zondag 29 en maandag 30 april (Koninginnedag) zal er in het patronaat een fancy-fair gehouden worden ten bate van het patronaat. Het laatste jaar werden er diverse noodzakelijke voorzieningen in het patronaat aangebracht zoals verlichting, plafond, schilderwerk e.d. Deze voorzieningen konden geen uitstel gedogen, maar zij hebben de kaspositie zodanig aangetast dat de bodem te zien is, terwijl er nog een vrij grote schuld op het patronaat rust. Daarom hebben de vereiningen, die van het patronaat gebruik maken, de hande ineengeslagen en kwam deze fancy-fair tot stand. wij rekenen op de steun van de bevolking en wij hopen op een druk bezoek.

Op zaterdag- en zondagavond treedt op de welbekende band Staes met Aalt Kraayenhof en op maandagavond de zusjes van Lanen. Er zijn diverse attracties, een leuk café en u kunt op allerlei wijzen uw geluk beproeven.

Oud-papieractie Verkenners Baarle

Gezien de ongeorganiseerde wijze waarop in de kom van ons dorp steeds oud-papier wordt opgehaald, hebben wij, de Rowans en

Verkenners van Baarle, gemeend een goed geregelde aktie op touw te zetten, om aan de verlangens van vele Baarlese inwoners te voldoen.

Wat wij er mee willen doen? Dat is een tweeledig doel, allereerst aanschaffing van nieuwe uniformen en ten tweede de instandhouding van onze verkennersdrumband, waarmee we onlangs weer gestart zijn. Hadden wij enkele jaren geleden niet de mooiste drumband uit de omtrek?

Gouden professie broeder Trudo van Mierlo

Op zondag 6 mei hoopt broeder Trudo van Mierlo in het klooster aan de grens, zijn gouden professiefeest te vieren.

Broeder Trudo is van geboorte een rasechte Amsterdammer, zoon van een aannemer. Als jongen van 18 jaar meldde hij zich op 15 april 1910 bij de paters van de H. Geest te Donk in België. Hij wilde als broeder-missionaris zijn vakmanschap in dienst stellen van de kerk ergens ver in Afrika.

De toekomst zou echter anders beslissen. Op 6 mei 1912 deed broeder Trudo zijn geloften in de congregatie van de H. Geest. Ruim een jaar later kreeg hij de opdracht tegelijk met nog drie andere medebroeders in Baarle-Nassau aan de grens levensmogelijkheden te scheppen voor een nieuw vormingshuis tot broeder-missionaris voor Nederlandse en Belgische jongens. Zolang het klooster aan de grens bestaat, is broeder Trudo daar gebleven met uitzondering van een paar oorlogsjaren, toen paters en broeders het huis moesten verlaten. Vijfenvertig jaren heeft hij er de leiding gehad van de timmerafdeling en vele jongelui gevormd tot bekwame religieuze bouwlieden, die hun bestemming vonden in diverse missiegebieden van Afrika en Zuid-Amerika.

Boerinnenbond Ulicoten : bedevaart naar St. Willebrord

De jaarlijkse bedevaart van de boerinnenbond Ulicoten is vastgesteld op donderdag 24 mei a.s. De algemene intentie is: voor het welslagen van het concilie.

Ulicotense R.K.J.B. viert 40-jarig bestaan

Dinsdag 10 april was het 40 jaar geleden dat de r.-k. Jonge Boerenstand afdeling Ulicoten werd opgericht.

De RKJB is op heden niet meer weg te denken uit de Boerenstand. Zij heeft zich ontwikkeld tot een vormingsinstituut voor jonge boeren. Vorming van haar leden op godsdienstig—sociaal, cultureel en vaktechnisch terrein is haar doelstelling. Degelijke, katholieke jonge boeren met een brede algemene en vaktechnische ontwikkeling, zo wenst zij haar leden.

10 X 10 actie Baarle : voetbalwedstrijd bakkers-kasteleins

Aan de 10 X 10 activiteiten is een einde gekomen met de sensationele voetbalwedstrijd van de bakkers tegen de kasteleins op woensdag 16 mei. De entree was gesteld op slechts 50 cent ten bate van de 10 X 10 actie.

De spannende wedstrijd eindigde in een 4—6 stand ten voordele van de kasteleins. Jammer dat Fon Gulickx nog uit moest vallen met een ernstige blessure: een gebroken knieschijf.

Gloria kampioen 4e klas K.N.V.B.

Een sprekende 5—0 zege op Berkdijk bracht Gloria het zo vurig begeerde kampioenschap na een inspannend en zenuwslopend seizoen.

Om het zo ver te brengen moesten de Gloria—jongens uit de laatste 12 wedstrijden niet minder dan 23 punten halen. Een prestatie die voor zichzelf spreekt!

De Baarlese bevolking bereidde de kampioenen een onvergetelijke ontvangst, die bekroond werd met een huldiging in de raadsaal door de geestelijke en wereldlijke overheid.

Reeds spoedig beginnen onze jongens aan een zenuwslopende serie van zes wedstrijden, die uiteindelijk zullen uitmaken wie volgend jaar een klas hoger speelt.

Ronde van Ulicoten

De ronde van Ulicoten wordt dit jaar op 24 juni verreden. Deze wedstrijd telt mee voor het 3 hoefijzers-klassement. Onder de deelnemers treffen we o.m. onze drie plaatselijke favorieten:

Rik Wouters bij de amateurs, Jan Seegers en Jules Van der Flaas bij de nieuwelingen.

Enclave Ronde vraagt uw aandacht

Zondag 24 juni organiseerde wielclub 'Excelsior' haar vierde wielervedstrijd voor nieuwelingen en amateurs. De omloop van 4,5 km was als volgt: start Molenstraat, Kapelstraat, Nijhoven, Rethsestraat, Gierlestraat, Turnhoutseweg, Molenstraat (aankomst).

Gouden bruiloft in Loveren

Het buurtschap Loveren is zich aan het opmaken om het 50-jarig huwelijksfeest te vieren van het echtpaar Bruurs-van Gestel. Zij hebben altijd in het buurtschap gewoond.

Ongeveer 47 jaar is de bruidegom werkzaam geweest aan de Coöperatieve Zuivelfabriek 'De Hoop' d.w.z. praktisch vanaf de oprichting van de fabriek. Niemand van deze generatie kan zich nog een handkrachtfabriek in al haar primitiviteit voorstellen. De centrifuge en de karn draaien; melk verpompen en water oppompen: dit alles moest met de hand geschieden. De dag begon 's morgens om vier uur en eindigde 's avonds op onbepaalde tijd. Om tien uur en 's nachts om twee uur moest nog even teruggekomen worden voor het koelen van de room. En dit alles voor 7,50 gulden per week.

Voetbalwedstrijd Boerenbond - RKJB

De wedstrijd wordt gespeeld op maandag 25 juni, tweede kermisdag, om twee uur na de middag.

De vraag is en blijft: zal de RKJB revanche kunnen nemen op hun geduchte nederlaag die zij op zondag 27 mei te incasseren kregen.

De elftallen zullen als volgt in het veld komen:

Boerenbond:

doel: Ant. Raeymaekers

Achter: Dré Staes en Alf. Kooremans

Midden: Leon Verschueren, Jan van Beek en Fl. Verschueren

Voor: René Verschueren, Steve Kooremans, Alf. van Beek, Jos Michiels en Wim Peters

RKJB:

Doel: A. van den Broek

Achter: Gust Jansen en Jan Jansen

Midden: Jan Noyens, Jac Peeters en K. Pelkmans

Voor: W. de Jong, Jan Raeymaekers, Bern. Peeters, J. Smits en M. Tuytelaars

Beide elftallen beschikken over bekende gezichten uit onze Baarlese voetbalwereld. Om uw kermisuitgaven niet te vergroten is de toegang gratis. Voetballiefhebbers van Baarle, een prettige kermis en tot maandag!

Oriëntatierit Baarle ten bate van het jeugdhuis

Waarom zo'n kabaal voor dat jeugdhuis? Het gebouw is door gebrek aan financiën niet te onderhouden zoals het hoort.

Iedere zaterdagavond, zondagmiddag en avond zijn daar 60 tot 70 jongens uit alle standen, welke voor een paar centen hun vertier zoeken onder het toezicht van de kapelaan en een broeder. Deze jongens van 10 tot ongeveer 19 jaar voeden hier elkaar op in 'eerlijke' wedstrijden en noodzakelijke en nuttige conversatie. Een zelf in elkaar gezette radio met pick-up zorgt voor het nodige 'lawaaï'. De boerenjeugd en diverse andere verenigingen houden hier hun bestuurs- en ledenvergaderingen. Verder bezet het parochiekerkkoor ieder woensdagavond een lokaal voor hun repetitie. Tenslotte is de zeer goed voorziene leesbibliotheek in de wintermaanden geopend. Wat horen we dikwijls ouder uit omliggende plaatsen zeggen, dat zij wensten een dergelijke gelegenheid te hebben voor hun jeugd! Daar zijn de jongeren aangewezen op de 'straat', met alle gevolgen van dien! Wordt de jeugd op deze manier met zo'n 'huis' niet –ongemerkt– in toom gehouden, zodat zij opgroeit tot degelijk kerels en jonge dames!

samensteller

Fons Raeijmaekers

Oproep heemkamp

Van 19 tot en met 22 augustus a.s. organiseert onze vereniging het 44 ste heemkamp.

Thema van dit heemkamp is, in het kader van het wegvallen van de Europese grenzen, Grenzeloos Heemkamp 1992.

De belangstelling voor dit heemkamp is enorm. Zo'n tweehonderd heemkampers schreven in. Wij kunnen echter maar maximaal 150 heemkampers plaatsen, dus zullen er nogal wat afvallers zijn.

Van deze 150 deelnemers moeten wij als vereniging ongeveer 80 deelnemers zien onder te brengen. Dat is door het wegvallen van slaapgelegenheden een heel karwei.

Daarom doen wij als werkgroep heemkamp een dringend beroep op al onze leden om serieus naar dit probleem te kijken. Heb je voor drie nachten logies beschikbaar, meld je dan meteen bij een van de leden van de werkgroep. Niet wachten en denken "dat doe ik morgen wel", nu meteen melden.

Tevens kunnen wij nog leden gebruiken die tijdens deze dagen hand- en spandiensten willen verlenen. Als helper bent u van harte welkom en wij zijn er van overtuigd dat het een geweldig heemkamp wordt.

Voor aanmelding en informatie kan je terecht bij:

Gerrit de Jong tel. 9919

Ineke van Strijp tel. 699525

An Gulickx-Koks tel. 699220

Ad Jacobs tel. 8258

Lisette Gulickx-Verachtert tel 699088

Oproep openluchtspektakel

Op 18 tot en met 21 september a.s. vindt in Baarle een groot openluchtspektakel plaats. Het openluchtspektakel omvat de geschiedenis van ons 1000-jarig dorp. De regie is in handen van de gekende Turnhoutenaar Johan Dirckx.

In de eerste evocatie bezoeken de Franken Baarle. Ik heb het opgenomen om 40 van deze Franken vanuit onze vereniging te leveren. Helaas ik ben nog maar op de helft. Het wordt echter kort dag dus bij interesse snel aanmelden.

Aanmelden bij ondergetekende, opperfrank van Baarle; telefoon 04257-8528 of 04257-5155 tijdens kantooruren.

Niet afwachten maar meteen doen !!!

Ad Jacobs

Openingsdagen archief gemeente Baarle-Nassau

Streekarchivaris A.M.C. Zom zal op de volgende data in het gemeentearchief van Baarle-Nassau te consulteren zijn van 10.00 uur tot 16.30 uur en dit telkens op maandag en dinsdag :

3 en 4 augustus

31 augustus en 1 september

28 en 29 september

26 en 27 oktober

23 en 24 november

21 en 22 december

Het centrale kantoor en de studiezaal van het Streekarchivaat te Oosterhout zijn dagelijks voor het publiek geopend.

Bezoekadres: Torenplein 10 (De Bussel) Oosterhout.

Correspondentieadres: postbus 10150 4900 GB Oosterhout.

Bij afwijking van het dagrooster kan geïnformeerd worden op het kantoor van het Streekarchivaat tel. : 01620-89895 of 89896.

Bestuursvergaderingen

De volgende bestuursvergaderingen liggen onder voorbehoud van wijziging vast voor de volgende data:

31 augustus 1992

12 oktober 1992

30 november 1992

Leden die vragen of voorstellen hebben die ze aan het bestuur willen voorleggen, kunnen die indienen op het Heemhuis, Kerkstraat 4, 2387 Baarle-Hertog.

Contributie

In de algemene ledenvergadering van 13 februari j.l. werd de contributie voor 1992 als volgt vastgesteld:

individueel lidmaatschap	fl. 30.00 / 550 BF
gezinslidmaatschap	fl. 40.00 / 720 BF
jeugdlidmaatschap t/m 20 jaar	fl. 10.00 / 180 BF

De meeste leden hebben hun contributie reeds via de acceptgiro of het overschrijvingsformulier in de vorige nieuwsbrief overgemaakt. De leden waarvan de contributie nog niet is overgeschreven ontvangen een nieuwe acceptgiro/overschrijvingsformulier samen met deze nieuwsbrief. Gelieve uw lidgeld zo snel mogelijk over te maken. Bij voorbaat bedankt.

Mocht er een fout in onze administratie geslopen zijn, aarzel niet om te bellen:

penningmeester: 014/ 69 95 86

secretariaat : 014/ 69 97 40

Nieuwe leden

P.F. Oomen, Dirk Costerplein 275, Delft

Dhr. P. van der Flaas, Hoogbraak 20, Baarle-Nassau

Dhr. H. Jacobs, Generaal Maczeklaan 3-A, Baarle-Nassau

E. Verhocven, p/a Pastoor de Katerstraat 31, Baarle-Nassau

Publicaties te koop

De heemkundekring biedt de volgende publicaties te koop aan:

Baarle in de Branding	fl. 19.75	375 f
Vrouw in Verzet	fl. 19.75	375 f
Baarle in oude ansichten	fl. 14.90	275 f
Antoniteiten	fl. 25.00	475 f
Broeders in Baarle	fl. 5.00	90 f
Heilige Bernardus en de kerk van Ulicoten	fl. 5.00	90 f
Het onderwijs in Ulicoten (1803–1927)	fl. 2.50	45 f
Heemkalender 1992	fl. 5.00	90 f
Jaarboek 1991 Baarle in de middeleeuwen	fl. 25.00	450 f
voor leden	fl. 20.00	375 f

U kunt zich deze publicaties aanschaffen de eerste zondag van de maand op het heemhuis van 11.00–1300 uur of via telefonisch contact met het secretariaat 014/ 699740.

sponsoring slagerij Frans Hermans & optiek Czyzewski b.v.

Slagerij Frans Hermans en Optiek Czyzewski b.v. willen onze vereniging sponsoren in een grote club-actie via de kassabons van beide winkels.

De bedoeling is dat de heemkundekring een jaar lang kassabonnen verzamelt onder de leden: van het totaalbedrag van de kassabonnen wordt 1 % op onze rekening gestort.

Wij vragen u dan ook om kassabonnen van beide winkels te bewaren en in de brievenbus van het Heemhuis te deponeren.

Zo steunt u de heemkundekring.

Ledenactiviteiten

Op de algemene ledenvergadering van 13 februari j.l. werd reeds melding gemaakt van enkele activiteiten waarbij leden het nuttige aan het aangename kunnen paren.

Vele leden hebben immers de gewoonte om in de zomermaanden er met de fiets op uit te trekken in onze directe omgeving. Er valt van alles op tijdens dergelijke tochten. Het plan rees om van waardevolle dingen die er nog zijn notitie te maken. Twee onderwerpen werden naar voor geschoven:

- inventarisatie van gevelstenen
- inventarisatie van nis-beelden

Tegelijkertijd kan men beschadigingen noteren en eventuele restauratievoorstellen uitwerken. Het bestuur zal bekijken of na de inventarisatie hiervoor een bedrag beschikbaar kan gesteld worden.

Dus spreek met een paar sportieve leden af, laat het bestuur weten welk gebied je onder de loep neemt en trek er op uit !

Veel succes!

Kroniek België en Nederland

1000 jaar 992 -1992

Deel 1 992-1892

België

992

Ongeveer in deze periode stichting van de Adij van Thorn (Limburg).

1092

Otbert, kannunik van Goslar en aalmoezenier van Hendrik IV, wordt bisschop van Luik gewijd door de aartsbisschop van Keulen. Hij was kort na de dood van Hendrik van Verdun verkozen.

Bij Canossa brengen de verenigde Lombardische steden Keizer Hendrik IV een zware nederlaag toe.

De Sint Maartensabdij van Doornik wordt hervormd naar het model van Cluny.

Gestorven, Gerardus II, bisschop van Kamerrijk.

1192

Hendrik I, hertog van Brabant, laat zijn broer Albrecht van Leuven benoemen tot bisschop van Luik. Tegen keizer Hendrik IV in bekrachtigt paus Coelestius III de verkiezing en laat hij Albrecht wijden door de aartsbisschop van Reims (en niet door die van Keulen, die de keizer gunstig gezind is). Albrecht wordt korte tijd daarna (24.11.1192) vermoord door aanhangers van keizer Hendrik IV.

Vilvoorde ontvangt zijn stadskeure.

Gestorven, 25.5.1192 Albrecht van Leuven, bisschop van Luik sinds 1191.

1292

De Duitse keurvorsten kiezen graaf Albrecht van Nassau om Rudolf I van Habsburg op te volgen.

Hendrik VII, graaf van Luxemburg, huwt Margaretha de dochter van Jan I.

Vervaardigen van het Sint Odiliaschrijn in Kerniel.

1392

In deze periode beelhouwt Claus Sluter zijn Mozesput in het klooster van Champmol.

1492

Men bouwt de Sint Janskerk in Antwerpen.

maart. Karel van Egmont, die was bevrijd uit de Franse gevangenissen, arriveert in Gelre en wordt erkend als hertog. Hij was vijf jaar eerder gevangen genomen bij de slag van Béthune.

16 juni. De Gentse revolutionaireleider Jan van Coppenhole wordt onthoofd.

25 juli. Na een nieuwe periode van chaos keert de prinsbisschop van Luik, Jan van Horne, terug naar Luik.

29 juli. Karel VIII en Maximiliaan erkennen de neutraliteit van Luik. De zelfstandigheid zal later bevestigd worden door het Verdrag van Senlis.

5 november. De burgers van Atrecht nodigen Maximiliaan en zijn troepen in hun stad uit.

De economische crisis wordt steeds groter. In Brussel worden er slechts 4107 belastbare haardsteden geteld. In 1437 waren er nog 5739.

1592

Farese verplicht Hendrik IV het beleg van Rouen op te heffen. Hij gaat het gevecht uit de weg tot het moment dat het leger der hugenoten

verdeeld raakt door gebrek aan materiaal.

4 juni. Filips II dreigt Farnese terug naar Spanje te roepen omdat hij hem te voorzichtig vindt.

6 juli. Het fort van Steenwijk wordt ingenomen door Maurits van Nassau.

Zomer. In Brussel begint men weer met de munstslag onder leiding van de Bruggeling Van Nyeuwekerke.

Maurits van Nassau verovert de stree rond Groningen en bereidt zich voor op een zorgvuldig geplande inval in Vlaanderen en Noord-Brabant.

24 november. De troepen van Maurits van Nassau rukken op naar Sluis en Brugge, maar slecht weer houdt hen op.

3 december. In Atrecht bezwijkt Farnese aan zijn ziekte. Hij heeft de graaf van Mansfeld benoemd tot voorlopige landvoogd. In werkelijkheid wordt de macht uitgeoefend door Fuentes, die door de koning op

3 juni van dit jaar benoemd was.

Opening van het seminarie in Luik.

1692

26 maart. Triomfantelijke intrede in Brussel van de nieuwe machthebber, prins Maximiliaan van Beieren. Uit zijn militair en politieke verleden in Hongarije blijkt dat hij een talentrijk verdediger is.

Juni. Namen wordt door de Fransen ingenomen.

30 juni. In Namen geeft het garnizoen onder leiding van ingenieur Coehoorn zich over aan de troepen van Maarschalk Vauban.

3 augustus. In Steenkerke, bij Edingen, boekt maarschalk Luxembourg een overwinning op Willem van Oranje, de bevelhebber van het geallieerde leger.

18 september. Het hele Brabantse massief wordt getroffen door een zware aardbeving die ook in Erfurt, Duitsland, Amsterdam, Parijs, Londen en Norfolk wordt gevoeld. Het epicentrum ligt in de buurt van Tienen. Met een kracht die groter is dan 7 is dit de zwaarste aardbeving

die West-Europa ooit gekend heeft.

In Brussel zijn er rellen om de uitwijzing van een politieke banneling naar Amsterdam te verhinderen. Burgemeester Pipenpoy wil hem zelfs redden door te weigeren tegen hem te getuigen.

Nederlaag van de Franse vloot in La Hougue.

1792

20 januari. In Parijs wordt een revolutionair comité van verenigde Belgen en Luikenaars opgericht.

1 maart. Keizer Leopold II overlijdt en zijn zoon Frans II volgt hem op.

20 april. Frankrijk verklaart de oorlog aan Oostenrijk

16 augustus. Francois-Antoine de Meunier wordt tot prinsbisschop van Luik verkozen.

20 september. Pruisische nederlaag tegen de Franse legers bij Valmy.

21 september. De Franse republiek wordt uitgeroepen

6 november. De Fransen behalen een overwinning in Jemappes. Eerste Franse bezetting.

7 november. De Oostenrijkse overheid verlaat Brussel

16 november. Een decreet van de voorlopige uitvoerende raad van de republiek roept de vrije Scheldevaart uit.

28 november. De citadel van Antwerpen valt in handen van de Fransen.

Adelaïde van Orléans, dochter van Filips IV, vlucht naar Doornik, vergezeld van de hertog van Chartres en van de hertog van Montpensier. Ze vestigt zich in het zuidcafé op de Grote Markt.

Eind november. De prinsbisschop van Luik vlucht voor de Franse legers van Dumouriez.

2 december. Namen geeft zich over aan de Fransen.

15 december. Decreet dat België onder voorlopige voogdij van de Franse republiek stelt.

24 december. De voorlopige afgevaardigde van Brussel stellen een

verzoekschrift op aan de protestantse conventie, gericht tegen het decreet van 15 december.

De Hasseltse arbeiders richten een beurs op bestemd voor wederzijdse hulp in geval van ziekte of werkombekwaamheid.

Gestorven, 4 juni, Constantijn Franciscus van Hoensbroek prinsbisshop van Luik. oktober, Jan van der Meersch, aanvoerder van het patriottische leger, sterft in Brussel. 1 december, Jan Fras Vonck (geboren op 20.11.1743 in Baardegem), advocaat en politicus overlijdt in Rijsel.

1892

23 januari. Een mijnexplosie kost het leven aan 153 mijnwerkers in Anderlues.

België schakelt over op het uur van Greenwich.

31 januari. De expeditie van Bia-Francqui komt aan in Bunkeya. Het bezet het Bonsonfort, dat gebouwd werd door de expeditie van Stairs.

14 februari. De Brusselse zwemclub, opgericht in 1890, organiseert de eerste zwembijeenkomst in het land.

17 februari. De geoloog Jules Cornet ontdekt de koperlaag van Kambove.

10 maart. Fernand Khnopff en Jean Delville nemen in Parijs deel aan het eerste Salon Rose+Croix, die symbolistische kunstenaars groepeerd onder leiding van Sar Péladan.

15 maart. Bia en Francqui trekken uit op verovering van het grondgebied tussen Lualaba en Moëromeer.

5 mei. De advocaat van Louis Franck en Marie Popelin, die in 1889 de eed van advocaat niet mocht afleggen op basis van haar sexe, richten de Belgische Liga voor de Rechten van de Vrouwen op.

24 mei. Het parlement wordt ontbonden, tien dagen na de stemming over de grondwetsherziening.

In Lualaba vervoegen Jounet, Noblesse, Page en de schilder Doré, leden van de Anti-slavernij vereniging, kapitein Tobbac en diens adjudant

Michiels om de officier Lippens en De Bruijne te hulp te snellen. Ze worden echter door de Arabische slavendrijvers in Lualaba op de vlucht gedreven.

14 juni. De Katholieke Partij wint de grondwetsverkiezingen.

Dank zij Pelléas et Mélisande breekt Maurice Maeterlinck door als de belangrijkste vertegenwoordiger van het symbolisme in het theater

12 augustus. In drie jaar tijd zijn de aandelen voor de spoorlijn van Laag-Kongo geleidelijk van 500 naar 200 frank gezakt, omdat de werken maar niet opschieten.

4 september. In Katanga ontdekken de Engelsen Sharpe en John Kydd, die 110 mannen aanvoeren, de vlag van Kongo Vrijstaat aan de oever van het Moëromeer. De expeditie Bia-Francqui is flink verzwakt door de dood van haar leider en door de vele andere verliezen. Toch menen de Engelsen dat ze zich bij de toestand moeten neerleggen. Katanga is veroverd voor de Belgische belangen.

De geoloog Jules Cornet maakt in Katanga de balans op van zijn ontdekkingen.

17 oktober. De spoorweg van Laag-Kongo is nu 15,4 km. lang en verlaat de M'Poze om door de ravijnen en hellingen door te stoten die naar het plateau van Palaballa leiden.

8 november. Eerste vergadering van het nieuwe parlement. Voor het laatst onder Leopold II gebeurt dat met een troonrede. De socialisten maakt van de gelegenheid gebruik om langs het parcours van de koninklijke stoet manifesten voor het algemeen stemrecht te verspreiden. In het parlement zelf verwelkomen Paul Janson en 18 van zijn linkse collega's de koning met de kreet "leve het algemeen stemrecht".

15 november. In Maniema, aan de weerskanten van de Lomani-rivier, vindt er een aangrijpend onderhoud plaats tussen een voorhoede gezonden door commandant Dhanis en onderluitenant De Bruijne.

1 december. De troepen van commandant Dhanis, die zes dagen geleden de Lomami overgetrokken zijn, verslaan de slavendrijvers.

De eerste boerenspaarbank, Raffeissenkas genoemd, wordt naar Duits voorbeeld in Rillaar opgericht door priester Jan Ferdinand Mellaerts.

Verhaeren, die bevriend is geraakt met de socialistische leider Emile Vandervelde, richt met Georges Eekhoud de Section d'Art de la Maison du Peuple op, om via de kunst het bewustzijn van de arbeiders te verheffen.

Georges Rodenbach publiceert zijn roman Bruges La Mort met een cover-illustratie van Fernand Knopff.

In Brussel bouwt de Gentse architect Horta het Tasselhuis, een der eerste gebouwen in Art- Nouveau-stijl in België.

De Brusselse componist Paul Gilson, die in 1889 met zijn oratorium Sinai de Prijs van Rome behaalde schrijft zijn meesterwerk De Zee, een symfonisch gedicht voor een groot orkest.

Een aantal universiteitsprofessoren van Gent organiseren de eerste buiten-universitaire lessen om de nieuwe wetenschappelijke ontdekkingen aan het grote publiek bekend te maken.

Nederland

992

Oorkonde van Abdij van Thorn

1092

Floris de Vette is graaf van Holland en opvolger Dirk V.

1192

5 juni. Vanuit het klooster Klaarkamp bij Rinsumageest wordt het St. Bernardusklooster te Aduard gesticht.

1292

Graaf Floris V van Holland wordt in Staveren gehuldigd en schenkt deze plaats stadsrecht.

1392

12 december. De Hanzesteden verplaatsten hun stapel weer van Dordrecht naar Brugge.

1492

maart. Karel van Egmont arriveert in Gelre en wordt daar als Hertog erkend. Aan het Bourgondische gezag in het hertogdom komt opnieuw een eind.

12 oktober. De Vlaamse opstandelingenleider Filips van Kleef moet Sluis, zijn laatste steunpunt, prijsgeven. Dit betekent het einde van de Jonker Fransenoerlog en daarmee van de laatste fase in de Hoekse en Kabeljouwse twisten.

De Utrechtse gilden dwingen bisschop David van Bourgondië opnieuw naar Wijk bij Duurstede te gaan. Ze maken een eind aan de in 1491 ingevoerde vroedschap naar Hollands model en herstellen de oude situatie.

1592

juli. Na een beleg van 44 dagen neemt het l3 leger van Maurits en Willem Lodewijk de vesting Steenwijk in. Hierbij worden nieuwe militaire technieken aangewend als het ondermijnen van muren.

september. Maurits' leger krijgt versterking van de uit Frankrijk teruggekeerde hulptroepen van Filips van Nassau. Hij krijgt van de Staten-Generaal toestemming een Duits huurlingenleger van 2000 man te lichten.

Maurits en Willem Lodewijk nemen na een beleg van een maand Coevorden in, na het leger van Verdugo in open veld verslagen te hebben. Door deze overwinning zijn de toegangswegen naar Groningen in staatse handen gevallen.

24 november. Maurits voert een landing uit bij Sluis met het doel naar Brugge op te trekken. Door slecht weer, gepaard gaand met een stormvloed, gaat het plan niet door.

27 december. De Staten-Generaal wijzen een door keizer Rudolf II op touw gezet plan voor vredesonderhandelingen met Filips II van de hand.

Cornelis de Houtman vertrekt in opdracht van enkele Amsterdamse kooplieden naar Lissabon. Hij gaat daar in het geheim gegevens verzamelen over de Indische handel.

De Spaanse officier en diplomaat Bernardino de Mendoza publiceert *Comentarios de lo scedido en las guerras de los Paises Bajos*. Het is een vrij betrouwbaar relaas over de oorlogshandelingen tussen 1567–1577.

Bij Jan Moretus te Antwerpen verschijnt een nieuwe officiële Vulgaatvertaling. Deze z.g. Moerentorf-bijbel vervangt de bijbeluitgave van de kannunik Nicolaas van Winghe, De Leuvense Bijbel, die vanaf 1548 de officiële katholieke bijbel is geweest.

Gestorven: 5 januari. Willem II van Gulik (1516), hertog van Gulik en Kleef, graaf van Mark en Ravenstein, van 1538–1543 en hertog van Gelre. 23 oktober: Franciscus Junius (eigenlijk Francois du Jon) calvinistisch theoloog van Franse origine predikant van de Waalse gemeente van Antwerpen van 1565–1567, vanaf 1584 hoogleraar te Heidelberg en later te Leiden. Hij was voorstander van religieuze verdraagzaamheid.

1692

26 maart. In Brussel treedt keurvorst Maximiliaan Emanuel van Beieren in functie als landvoogd van de Zuidelijke Nederlanden. Hij volgt de markies van Castanaga op.

juni. Lodewijk XIV bezet Namen. De staatse vestingbouwkundig adviseur Menno van Coehoorn moet het afleggen tegen zijn Franse collega Vauban.

3 augustus. Bij Steenkerke brengen de Fransen onder Luxembourg een geallieerd leger onder Willem III een nederlaag toe.

De Friese stadhouder Hendrik Casimir II trekt zich terug uit het staatse leger. Hij voelt zich gepasseerd bij de benoeming van Holstein-plön tot opvolger van de overleden veldmaarschalk Georg Friedrich von

Waldeck.

In Goes leidt een benoemingskwestie rond twee rentmeestersposten tot een conflict tussen deze stad en Willem III. Deze laatste komt met een leger naar de stad en verandert de stadsregering.

Wegens instortingsgevaar wordt het Amsterdamse Theatrum Anatomicum verplaatst van de kleine vleeshal aan de Nes naar een ruimte boven het wachthuis van de St. Anthonieswaag.

De Verenigde Oostindische Compagnie onderwerpt Lombok.

Gestorven: 19 januari, Johannes Commelin, Hollands botanicus, directeur van de Amsterdamse Hortus Botanicus.

25 maart, Gerardus Leonardszn. (Gerard Blaes) uit Brugge afkomstige anatoom, vanaf 1660 de eerste hoogleraar in de medicijnen aan het Atheneum Illustre van Amsterdam.

november, Georg Friedrich von Waldeck staats opperbevelhebber en militair adviseur van Willem III.

Emanuel de Witter, uit Alkmaar afkomstige schilder. Anton Nuck, geneesheer en ontledkundige. Bartholomeus Eggers, Amsterdams beeldhouwer.

1792

1 april. In de Assemblée Législative in Parijs arriveert een deputatie met aan het hoofd de van origine Groningse feministe Etta Lubina Johanna Palm-Aelders. Ze eist onder meer de openstelling van openbare functies voor vrouwen en het recht op echtscheidig.

20 april. Frankrijk verklaart Oostenrijk de oorlog en valt de Oostenrijkse Nederlanden binnen.

april. De Franse assemblée stemt in met de vorming van een Belgisch-Luiks Legioen. Het wordt samengesteld uit in Parijs verblijvende ballingen.

1 juni. Op voorstel van raadpensionaris Laurens Pieter van de Spiegel wordt het voorlopig bestuur van de voormalige West-Indische Compagnie vervangen door een Raad voor de Koloniën in Amerika en voor

de bezittingen van de Staat in Afrika.

7 september. De Saten-Generaal worden het na langdurige beraadslaging eens over een nieuwe quotenverhouding tussen de gewesten. Voor deze financiële hervorming heeft met name Van de Spiegel zich ingezet.

6 november. Bij Jemappes verslaat het Franse Leger het Oostenrijkse. Het Belgisch-Luiks Legioen en het Bataafse Legioen nemen aan de confrontatie deel.

november. Op initiatief van de Franse minister van Buitenlandse Zaken Lebrun wordt de Schelde open verklaard.

15 december. Vanuit Frankrijk wordt gedecreteerd dat in de veroverde gebieden de denkbeelden van de Revolutie onder Frans bestuur verwezenlijkt dienen te worden. Dit z.g. Propagandadecreet wekt bij de Patriotten verontrusting.

December. Raadpensionaris Laurens Pieter van de Spiegel wordt voor een tweede ambtstermijn van vijf jaar benoemd.

De Amsterdamse regent Joachim Rendorp publiceert: Memoriën, diende tot opheldering van den laatste Engelschen oorlog.

De stad Amsterdam staat Urk af aan de Staten van Holland.

Gijsbert Karel van Hogendorp publiceert zijn Politieke gedagten.

Gestorven: 7 mei, Aert Schouman, schilder van vogelstukken en portretten.

1892

Februari. Op het congres van de Friese Volkspartij doet de advocaat Pieter Jelles Troelstra een vergeefse poging om een sociaal-democratisch program aangenomen te krijgen.

Maart. Troelstra sticht met de uitgever H.J. Poutsma de sociaal-democratische Sneeker Courant.

Juni. Koningin-regentes Emma en de bijna twaalfjarige Wilhelmina brengen een officieel bezoek aan Friesland. In Leeuwarden leidt dit tot een Oranjefurie.

27 september. De wet op de vermogenbelasting van minister van

Financiën Nicolaas Gerard Pierson wordt van kracht.

September. In Den Haag houdt de Sociaal-Democratische bond een kiesrechtbijeenkomst. Ondanks het verbod door de burgemeester komen 5000 mensen bijeen.

Een influenza-epidemie teistert Europa en eist ook in Nederland veel slachtoffers.

In Utrecht legt Koningin Wilhelmina de eerste steen voor het universiteitsgebouw op het Domplein.

De schrijver en onderwijzer Joh.C.Kieviet publiceert de jongensboeken Dik Trom en Fulco de minstreel.

De Orde van Oranje-Nassau wordt ingesteld.

Een uitslaande brand legt het grootste deel van het Brabantse dorp Dussen in de as.

Johannes Benedictus van Heutsz publiceert: De onderwerping van Atjeh.

In Amsterdam nemen Helene Mercier en Arnold Kerdijk het initiatief tot de oprichting van een volkshuis: Ons Huis.

J.E.Banck verkoopt het waddeneiland Schiermonnikoog aan de Duitse graaf von Bernstoff-Wehningen

Gestorven: 10 januari Johannes Heykamp, oud-katholiek, prelaat, vanaf 1874 aartsbisschop van Utrecht.

10 maart. Otto van Rees, Staatsman en koloniaal bestuurder.

1 mei Willem Albert Scholten, aardappelfabrikant

24 september Cornelis Ascanius van Sypesteyn, koloniaal bestuurder.

In deel twee van deze kroniek zal ik de periode 1902-1992 behandelen. Nu heb ik steeds stappen van 100 jaar gemaakt, in het tweede deel zal de kroniek in stappen van 10 jaar door de twintigste eeuw gaan.

samenstelling: Nicole Ragas-Joosen.

DRAAGBARE WATERBRON.

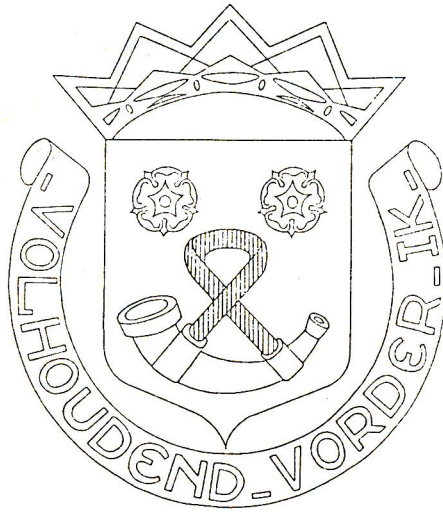
Steeds

méér mensen

drinken steeds méér

mineraalwater. Daarom komt

Bar-le-Duc als eerste in Nederland met een handig, licht, makkelijk mee te nemen 2-literpak. Niet van plastic, maar van karton. Een overvloedige bron laag mineraalhoudend, natuurlijk mineraalwater zonder koolzuur. En zo zuiver, dat het zelfs geschikt is voor de bereiding van babyvoeding. **BAR-LE-DUC**

Heemkunde-kring 'Amalia van Solms', Kerkstraat 4, 2387 Baarle-Hertog